

Kulturális Örökség Napjai 2012

„Hagyományosan szeptember harmadik hétvégéjén tárják ki kapuikat az érdeklődők előtt azok a máskor is nyitva tartó, vagy kevésbé, esetleg ritkán, korlátozottan, netán egyáltalán nem látogatható középületek, magánházak, amelyek fontosnak tartják, hogy megmutassák magukat s felhívják a figyelmet az épített örökség értékeire, megőrzésére” – olvashatjuk a Kulturális Örökség Napjait évek óta szervező Kulturális Örökségvédelmi Hivatal (KÖH) honlapján.

Az ötlet még 1984-ben született meg Franciaországban és Történelmi Műemlékek Nyílt Napja – Historic Monuments Open Day – néven vált népszerűvé. Célja az volt, hogy a nagyközönség előtt ingyen kitaruljanak a híres műemlék épületek kapui és ezeket az emberek szakszerű vezetéssel bejárassák.

„1991-ben az Európa Tanács fölhívta az európai országok figyelmét, hogy csatlakozzanak a kezdeményezéshez, szenteljenek egy hétvégét az örökségvédelemnek. 1999 óta az Európai Unió is saját programjának tekinti, ajánlásokkal és koordinációs találkozókkal segíti az ingyenes épületlátogatás programját Európa-szerte” – olvasható ugyancsak a KÖH honlapján. Az Európa Tanács és az Európai Unió ajánlásai nyomán néhány alapelvet sikerült rögzíteni a nyitott műemlékek napjával kapcsolatosan. Eszerint a Kulturális Örökség Napjait lehetőleg szeptember hónapban ajánlott megrendezni, általában a hónap 3. hétvégéjén, fontos, hogy a helyszínekre ingyenesen lehessen bejutni, legyen szakavatott épületbemutató és minden országban, minden évben legyen kiemelt, központi témája a rendezvénynek.

Magyarországon 1999 óta szervezik meg az örökségvédelemnek szentelt hétvégét és az ipari emlékektől kezdve, az Árpád-kori templomokon, iskolaépületeken át, a várak, kastélyok világáig számos tematika került már napirendre. Sőt, az utóbbi években egy adott kor vagy stílus szerinti csoportosítás is divatos volt (pl. a reformkor és a klasszicizmus építésze stb.).

A Hargita Megyei Hagyományőrzési Forrásközpont 2010-ben csatlakozott első ízben a programhoz, amikor egy szakmai tanácskozás keretében adtuk elő, vitattuk meg Székelyudvarhely fontosabb műemlékeinek helyzetét, sajátosságait. Tavaly két városi sétát szerveztünk Udvarhelyen, délelőtt a gyerekeknek, fiataloknak, délután pedig a felnőtteknek. Főként a főtéri épületeket látogattuk meg (ferences templom, belvárosi református templom, Szent Miklós-hegyi templom, Polgármesteri Hivatal, Benedek

1. Felsőboldogfalva. P. Buzogány Árpád felvétele
2. A bögözi református templomban a kirándulás résztvevői hallgatják Biró Endre lelkész ismertetőjét a templomról. Kovács Árpád felvétele
3. A nagygalambfalvi templom előtt vár minket Kányádi György lelkész. Kovács Árpád felvétele
4. Népes hallgatóság kíváncsi a nagygalambfalvi lelkész előadására. Kovács Árpád felvétele

*A székelykeresztúri római katolikus templomban.
P. Buzogany Árpád felvétele*

*A babiloni paráznát ábrázoló falkép részlete
a keresztúri római katolikus templom hajójának
északi falán. Geréb Ibolya felvétele*

Elek Pedagógiai Líceum, Tamási Áron Gimnázium stb.). Ezen a sétán bebizonyosodott, hogy az átlagemberek számára sokkal kézzelfoghatóbb, vagyis nagyobb élmény a helyszínen megtekinteni az adott műemléket – leülni egy székre és megpihenni, elhúzni a függönyt, kinyitni az ablakot –, mint egy vetített képes előadáson bóbiskolni. Ugyanakkor kiváló lehetőség volt arra nézve is, hogy a városlakók további információkat szerezzenek azokról az épületekről, amelyeket naponta látnak, amelyek előtt naponta elsétálnak. A gond az, hogy ezekről sok esetben még annyit sem tudnak a városban élők, mint az ide látogató turisták. Tehát azon túl, hogy kétségtelenül ismeretterjesztő jellege van az ilyesfajta sétáknak, arra is hangsúlyt fektettünk, hogy egy adott kor (pl. a dualizmus) építészetét is megismertessük. Más városokkal ellentétben Udvarhelyen nem a középkori, a történelmi városközpont maradt fenn, hanem a barokkos szellemenben épült templomok és a dualizmus korában épült iskolák, vagy éppen a mai polgármesteri hivatalnak helyet adó egykori vármegyeháza épülete, melyek a mai napig meghatározzák a városképet.

Idén, Székelyudvarhelyről kilépve, a Nagy-Küküllő és a Nyikó menti falvak műemlék templomait vettük célba. Ingyenes autóbuzsós kirándulás keretében, egy 50 fős cso-

porttal meglátogattuk a felsőboldogfalvi, a bögözi, a nagygalambfalvi és a rugonfalvi református, illetve a székelykeresztúri katolikus templomot. Az említett templomokban gyönyörű falképek vannak, emellett a jelenleg zajló felújítási munkálatok fázisaival is megismertettük a látogatókat.

Felsőboldogfalván a közelmúltban végeztek alapos falképkutatást, itt megnéztük a tízezer vértanú mártíromságának jeleneit, Veronika kendőjének legendáját, illetve a Királyok imadását. Bögözben Biró Endre lelkész mesélt a templom történetéről, illetve Nyárádi Zsolt régész számolt be a jelenleg folyó régészeti ásatás eredményeiről. A templomban idén nyártól az Imago Picta Kft.-nek köszönhetően falképre Restaurálási munkálatok is folynak. Nagygalambfalván a templom hajójának északi falán látható gyönyörű falképeket tekintettük meg, az Árpád-házi Szent Erzsébetet betegek között ábrázoló négyalakos kompozíciót, Mária megkoronázását, valamint Szent Dorottya legendáját. A templomlátogatás hangulatát jól tükrözi egy lelkes résztvevő – Bálint Kinga Katalin – beszámolója: „Nagygalambfalván a kirándulók részletes és pontos képet kaphattak a falu múltbéli és jelenkori életkörülményeiről, a most is élő hagyományokról, őseik csavaros észjárásáról, ám a református lelkész néhány réges-régi, a faluban szájhagyomány útján fennmaradt humoros történetet is megosztott a csoporttal, amelyeket – tősgyökeres galambfalviként – hiteles gesztusokkal, szófordulatokkal tett még emlékezetesebbé.” Utunkat a székelykeresztúri római katolikus templom meglátogatásával folytattuk, ahol Fülöp Lajos gondnok ismertette röviden a templomról fontos tudnivalókat (pl. a babiloni paráznát ábrázoló falképet), majd utolsó állomásként Rugonfalvára érkeztünk, ahol Barabás Csaba lelkész avatott be a templom hajójának északi falán 1971-ben fel tárt Királyok imádása témájú falkép „rejtjelmeibe”.

Kovács Árpád

<http://www.koh.hu/tartalom.php?id=20120911091315> (2012. szept. 18.)

Bálint Kinga Katalin: *Barangolás térségünk műemlékei közt*. In: Udvarhelyi Híradó, XXIII. évf. (2012. szept. 21–23.) 182. sz. 11.

*A rugonfalvi református templomban
Barabás Csaba lelkészt hallgatjuk.
P. Buzogany Árpád felvétele*